

ด่วนที่สุด
ที่ ทช 5200/ ๒๐๐3

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วันที่ 2154
วันที่ 8 ๒๖ 64 เวลา 11.26
☒ ด่วนประชุม
☒ สั่งประชุม
☐ แจกที่ประชุม
☐ ไม่แจกที่ประชุม

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
ถนนพหลโยธิน กทม. 10400

ย มีนาคม 2554

วค. 1/434
วันที่ 8 ๒๖ ๖๔
เวลา ๒๒.๐๐

เรื่อง ขอบความเห็นชอบแนวทางในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมของประเทศไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร. 0506/ว(ล)3991 ลงวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2554

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารสรุปสถานะของข่ายสื่อสารดาวเทียมของประเทศไทย จำนวน 1 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งเรื่องการขอความเห็นชอบแนวทางในการรักษาตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมของประเทศไทยตามข้อเสนอของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) พิจารณาเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน กสทช. ได้พิจารณาแล้ว ขอเรียน ดังนี้

1. การใช้งานความถี่วิทยุและตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมเป็นสิทธิของประเทศไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ และรัฐบาลไทยมีหน้าที่ที่ต้องรักษาสีทธิและผลประโยชน์ของประเทศไทยให้หมดสภาพโดยคำนึงถึงหลักสากลที่ว่าความถี่วิทยุและวงโคจรดาวเทียมประจำที่ (Geostationary-satellite orbit) เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่จำกัด และควรใช้อย่างสมเหตุสมผล อย่างมีประสิทธิภาพและอย่างประหยัด ทั้งนี้ประเทศไทยและอนุประเทศต่างๆ สามารถเข้าใช้ได้อย่างเท่าเทียมกันตามความจำเป็นและตามความเหมาะสมในเชิงภูมิศาสตร์ของแต่ละประเทศ

2. การขอใช้ความถี่วิทยุในกิจการสื่อสารผ่านดาวเทียมจำเป็นต้องระบุตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมทั้งในระบบดาวเทียมวงโคจรประจำที่ (Geostationary Satellite Orbit – GSO) และระบบดาวเทียมวงโคจรไม่ประจำที่ (Non-geostationary Satellite Orbit – Non-GSO) ตามข้อกำหนดของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศนั้นถือว่าตัวดาวเทียมเป็นสถานีอวกาศในวิทยุคมนาคม และจะใช้หลักเอกสารคู่กับหลักการใช้งานจริง โดยหลักการของเอกสารนั้น ก่อนที่ประเทศต่างๆ จะมีการส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจรและเริ่มต้นใช้งานดาวเทียมจริง จะต้องเข้าสู่กระบวนการสำหรับการจัดส่งเอกสารข่ายสื่อสารดาวเทียม (filing) เพื่อแจ้งความประสงค์ของการใช้งานความถี่ดาวเทียม ณ ตำแหน่งวงโคจรที่ระบุของแต่ละประเทศ ตามขั้นตอนของข้อบังคับวิทยุ (Radio Regulations) ของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ที่สำคัญกล่าวคือ

● การจัดส่งเอกสาร Advance Publication of Information (API) หรือเอกสารขั้น A เป็นขั้นตอนของการยื่นเอกสารข้อมูลของแผนการใช้ข่ายสื่อสารดาวเทียมต่อสำนักงานวิทยุคมนาคม (Radiocommunication Bureau – BR) สำหรับการจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ต้องการใช้งาน โดยจะต้องดำเนินการยื่นเอกสารล่วงหน้า 2- 7 ปี ก่อนวันใช้งานข่ายสื่อสารดาวเทียมหรือก่อนให้บริการดาวเทียม เพื่อให้ BR ดำเนินการตีพิมพ์ข้อมูลดังกล่าวให้ประเทศสมาชิกรับทราบ พร้อมพิจารณาและแจ้งทักท้วง หากเห็นว่าข่ายสื่อสารดาวเทียมนั้น อาจก่อให้เกิดการรบกวนอย่างรุนแรง (Harmful Interference) ต่อข่ายสื่อสารดาวเทียมที่กำลังใช้งานอยู่หรือวางแผนจะใช้งาน

/การจัดส่ง...

- การจัดส่งเอกสาร Coordination หรือเอกสารชั้น C เป็นขั้นตอนของการจัดส่งข้อมูลประสานงานให้กับ BR และประเทศที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการรบกวนกัน รวมทั้งในขั้นตอนนี้ จะเป็นการพิจารณาแก้ไขปัญหาการใช้สัญญาณความถี่วิทยุระหว่างข่ายสื่อสารดาวเทียมของประเทศต่าง ๆ ที่มีผลการรบกวนกันในระดับที่รุนแรง และต้องดำเนินการประสานงานความถี่วิทยุกับประเทศต่าง ๆ โดยตรง เพื่อให้ได้ข้อยุติสำหรับการประสานงานดาวเทียมนั้นๆ และได้ข้อตกลงในรูปทวิภาคี (Bilateral Agreement) ร่วมกัน

- การแจ้งจดทะเบียนความถี่วิทยุ (Notification) หรือเอกสารชั้น N เป็นขั้นตอนของการแจ้งจดทะเบียนความถี่วิทยุภายหลังที่ได้ดำเนินการประสานงานและต้องได้ข้อตกลงที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว โดยทำการแจ้งต่อ BR เพื่อให้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและจดทะเบียนความถี่วิทยุ (Registration) ลงในทะเบียนความถี่วิทยุหลัก (Master International Frequency Register : MIFR) เพื่อให้ข่ายสื่อสารดาวเทียมนั้นได้รับความคุ้มครองจากการรบกวน

3. สำหรับหลักการใช้งานจริงนั้น ตามข้อบังคับวิทยุได้กำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องดำเนินการ ดังนี้

- แจ้งกำหนดวันที่ใช้งานดาวเทียมจริง (Date of bringing into use) ในการดำเนินการตามขั้นตอนเอกสารแจ้งจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม (ชั้น A) นั้น ประเทศที่ต้องการจะใช้งานความถี่จะต้องระบุวันที่ใช้งานข่ายสื่อสารดาวเทียมจริง (ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 7 ปี นับจากวันที่ BR ได้เอกสารชั้น A) และในการแจ้งจดทะเบียน (ชั้น N) ความถี่ที่ถูกระบุวันใช้งานจริงแล้ว จะถูกบันทึกไว้ในทะเบียนความถี่หลัก (MIFR) ชั่วคราว ทั้งนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการแจ้งยืนยันการใช้งานข่ายสื่อสารดาวเทียมตามวันที่กำหนดให้ใช้งานจริงให้ BR ทราบ และหาก BR ไม่ได้รับการแจ้งยืนยันฯ แล้ว เอกสารความถี่ของข่ายงานดาวเทียมนั้นจะถูกยกเลิกจากทะเบียนความถี่หลักต่อไป

- การแจ้งข้อมูล Due Diligence เป็นการแจ้งข้อมูลเพื่อยืนยันการใช้ตำแหน่งวงโคจรและความถี่ที่ได้ดำเนินการแจ้งไว้กับ BR โดยจะต้องแจ้งข้อมูลดาวเทียมที่มีจริง ผู้ผลิต/ผู้นำขึ้นสู่วงโคจรดาวเทียม ชื่อหน่วยงานโทรคมนาคมที่รับผิดชอบ ชื่อหน่วยงานปฏิบัติการที่ให้บริการ วันที่จะขึ้นใช้งานจริง ฯลฯ ทั้งนี้ จะต้องแจ้งข้อมูลก่อนกำหนดส่งดาวเทียมขึ้นสู่วงโคจร และหากประเทศไม่แจ้งข้อมูล due diligence แล้ว BR จะดำเนินการยกเลิก filing นั้นจากที่บันทึกไว้ในทะเบียนความถี่หลักต่อไป

4. ด้วยหลักการเอกสารและการใช้งานดาวเทียมจริงข้างต้น จะเห็นว่าเอกสารการจองตำแหน่ง (filings) ของแต่ละตำแหน่งวงโคจร หากไม่มีดาวเทียมใช้งานจริงแล้ว เอกสารจองตำแหน่งนั้นก็จะหมดอายุภายใน 7 ปี หรือหากไม่สามารถแจ้งกำหนดวันใช้งานดาวเทียมจริง และไม่สามารถดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ภายในระยะเวลาที่ข้อบังคับวิทยุกำหนดไว้ (7 ปี) สหภาพฯ จะพิจารณายกเลิกเอกสารและตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมนั้น เพื่อให้ประเทศสมาชิกอื่นที่ประสงค์จะใช้งานดาวเทียมจริง ณ ตำแหน่งวงโคจรนั้นสามารถดำเนินการตามขั้นตอนที่กล่าวมาข้างต้นต่อไปได้ แต่อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลาดังกล่าวรัฐสมาชิกที่ได้ยื่นขอจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมนั้นๆ สามารถดำเนินการรักษาสถานะในวงโคจรโดยการดำเนินการตามขั้นตอนของการประสานงานความถี่วิทยุตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับวิทยุ ทั้งนี้ หน่วยงานที่รัฐบาลได้มอบหมายให้ทำหน้าที่จะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม และจะมีค่าใช้จ่ายในกระบวนการดังกล่าว โดย BR จะเรียกเก็บค่าบริการสำหรับการดำเนินการตามกระบวนการวิธีดำเนินการด้านบริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งเอกสาร (Cost recovery for satellite network filings) ซึ่งจะรวมถึงเอกสารทั้งในชั้น A, ชั้น C และชั้น N ตลอดจน ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในขั้นตอนของการประสานงานระหว่างประเทศต่างๆ ด้วย

5. ปัจจุบันเอกสารขายสื่อสารดาวเทียม (filling) ณ ตำแหน่งวงโคจรที่ 50.5 องศาตะวันออก และ 120 องศาตะวันออก ของประเทศไทยที่ได้ดำเนินการตามกระบวนการและขั้นตอนของการจัดส่งเอกสารตามข้อบังคับวิทยุดังกล่าวมาข้างต้น มีจำนวน 12 ข่ายงาน โดยสถานะของเอกสารฯ ตามข้อบังคับวิทยุปรากฏรายละเอียดดังเอกสารที่แนบ

6. ในกรณีนี้ หากประเทศไทยประสงค์จะรักษาดำแหน่งวงโคจรดาวเทียมที่ประเทศไทยได้แจ้งจองตำแหน่งวงโคจรไว้ ณ ตำแหน่ง 50.5 องศาตะวันออก และ 120 องศาตะวันออก แล้ว สำนักงาน กสทช. มีข้อสังเกต ดังนี้

6.1 ในกรณีของการรักษาดำแหน่งวงโคจรโดยการจัดหาดาวเทียมมาให้บริการและเพื่อรักษาสถานะของเอกสารนั้น มีข้อพิจารณาในเรื่องของการใช้คลื่นความถี่ เนื่องจากในขั้นตอนของการจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมข้อบังคับวิทยุได้กำหนดไว้ว่า รัฐสมาชิกจะต้องกำหนดคุณลักษณะทางเทคนิคของดาวเทียม (Characteristics) และย่านความถี่เพื่อใช้กับระบบดาวเทียมดังกล่าว และการใช้ย่านความถี่ในระบบดาวเทียมจะต้องสอดคล้องตามข้อบังคับวิทยุของสหภาพฯ และผู้ประกอบการเจ้าของดาวเทียมจะต้องดำเนินการขออนุญาตใช้คลื่นความถี่เพื่อให้บริการในแต่ละประเทศต่อหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลในแต่ละประเทศนั้นๆ ไว้แล้ว ดังนั้น ดาวเทียมที่จะนำมาทดแทนหรือมาให้บริการ จะต้องมีการพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะทางเทคนิคของดาวเทียมให้เหมาะสม และมีพื้นที่ให้บริการที่สอดคล้องกับเอกสารการจองตำแหน่งวงโคจร ณ ตำแหน่ง 50.5 และ 120 องศาตะวันออก ตามที่ประเทศไทยได้แจ้งไว้กับสหภาพฯ ซึ่งหากดาวเทียมมีคุณลักษณะเฉพาะที่ไม่ตรงกับเอกสารที่ได้แจ้งไว้แล้ว อาจนำไปสู่การแจ้งทักท้วงและคัดค้านจากประเทศสมาชิกอื่นๆ และเกิดความเสี่ยงในเรื่องของสูญเสียสถานะของเอกสารการจองตำแหน่งวงโคจรดาวเทียม หากมีการตรวจสอบสถานะการใช้งานดาวเทียมของประเทศไทย ณ ตำแหน่งดังกล่าวได้

6.2 ประเทศไทยอาจดำเนินการยื่นเอกสารการจองตำแหน่งวงโคจรในชั้น A ใหม่ ณ ตำแหน่งวงโคจรดังกล่าว โดยให้หน่วยงานที่รัฐบาลมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบในกระบวนการและตามขั้นตอนของการจัดส่งเอกสารต่างๆ แต่ทั้งนี้ ในแนวทางนี้ประเทศไทยจะมีข้อเสียเปรียบในเรื่องของลำดับความสำคัญ (priority) ของเอกสารและต้องทำการประสานงานความถี่และได้ข้อตกลงการประสานงานจึงจะเริ่มใช้งานดาวเทียมได้

6.3 ตามข้อเสนอของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการรักษาดำแหน่งวงโคจรดาวเทียม ณ ตำแหน่ง 50.5 องศาตะวันออกและ 120 องศาตะวันออก ที่เห็นสมควรจัดหาดาวเทียมสื่อสารมาใช้ประโยชน์ในตำแหน่งวงโคจรดาวเทียมดังกล่าว โดยให้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดเป็นผู้ดำเนินการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุน และให้สัมปทานภายใต้ พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้ออกชนเข้าร่วมการงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 ตามลำดับนั้น เป็นการดำเนินการเพื่อรักษาสถานะในตำแหน่งวงโคจรของประเทศไทยต่อสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นการกระทำในทางระหว่างประเทศที่จะต้องดำเนินการในนามของประเทศ แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่ในการให้ข้อมูลและร่วมดำเนินการตามมาตรา 27(22) แห่ง พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 ซึ่งตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องใน พ.ร.บ. ดังกล่าวกำหนดให้กิจการซึ่งให้บริการดาวเทียมสื่อสารเป็นกิจการหนึ่งในกิจการโทรคมนาคม และตามมาตรา 27(6) กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตและกำกับดูแลการประกอบกิจการ ดังนั้น ผู้ประสงค์จะให้บริการดาวเทียมสื่อสาร จะต้องได้รับ

/อนุญาต...

อนุญาตจาก กสทช. ตาม พ.ร.บ. การประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 ด้วยเหตุนี้ หากการใช้ประโยชน์ดาวเทียมที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเข้าข่ายเป็นกิจการซึ่งให้บริการดาวเทียมสื่อสาร ตามนิยามกิจการโทรคมนาคมที่กำหนดใน พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ ผู้ประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคม แต่ทั้งนี้ การจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรคมนาคมแบบใดนั้น ยังมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในปัจจุบัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นายฐากร ตัณฑสิทธิ์)

ปฏิบัติหน้าที่ เลขาธิการ กสทช.

สำนักองค์การระหว่างประเทศ

โทรศัพท์ 02 272 7054

โทรสาร 02 278 1736